

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 16/2002 vp

Hallituksen esitys laeiksi arvonlisäverolain sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 20 päivänä syyskuuta 2002 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi arvonlisäverolain sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muuttamisesta (HE 125/2002 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Lasse Arvela ja lainsäädäntöneuvos Tommi Parkkola, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Paula Javanainen-Lehto, Verohallitus
- osastopäällikkö Risto Lähdevuori, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto
- lainopillinen asiamies Anna Lundén, Suomen Yrittäjät ry
- varatuomari Juha Koponen, Veronmaksajain Keskusliitto.

Ahvenanmaan maakuntahallitus on lähettänyt lisäksi kirjallisen lausuntonsa.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että arvonlisäverolakiin sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettuun lakiin tehdään sähköisten tuotteiden arvonlisäverokohtelua koskevan Euroopan yhteisön direktiivin edellyttämät muutokset.

Esitys koskee sähköisiä tuotteita, joita ovat radio- ja televisiolähetyspalvelut sekä tietyt sähköisten verkkojen kautta toimitettavat sähköiset palvelut, kuten atk-ohjelmat sekä erilaiset tieto-, kulttuuri- ja viihdepalvelut. Direktiivin mukai-

sesti sähköisten tuotteiden myynnistä kannettaisiin yhteisön arvonlisävero silloin, kun palvelu on tarkoitettu kulutettavaksi yhteisössä. Yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneet yritykset tulisivat velvollisiksi suorittamaan Suomen veroa tänne sijoittautuneille kuluttajille myymistään sähköisistä tuotteista. Sähköisten palvelujen osalta käyttöön otettaisiin erityisjärjestelmä, jossa yhteisön ulkopuolelle sijoittautunut myyjä voisi hoitaa verotukseen liittyvät ilmoitus- ja maksuvelvoitteensa kaikkiin jäsenvaltioihin yh-

den valitsemansa jäsenvaltion verohallinnon kautta.

Esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi myös jäsenvaltioiden välistä sähköisten tuotteiden kauppaa koskevia sääntöjä.

Lisäksi ehdotetaan, että kaikki arvonlisäverovelvolliset voisivat antaa rekisteröinti- ja veroilmoitukset sähköisessä muodossa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2003.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Uusi direktiivi ja asetus koskevat sähköisten tuotteiden eli radio- ja televisiolähetyspalveluiden sekä eräiden muiden sähköisessä muodossa toimitettavien palvelujen arvonlisäverokohtelu. Niillä muutetaan yhteisössä sovellettavaa ns. kuudetta arvonlisäverodirektiiviä siten, että sähköiset tuotteet voidaan verottaa kansainvälisesti hyväksyttyjen periaatteiden mukaan siellä, missä ne kulutetaan.

Uuden direktiivin mukaan yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneen myyjän on suoritettava veroa yhteisöön sijoittautuneille kuluttajille myymistään sähköisistä tuotteista. Vero on suoritettava kuhunkin jäsenvaltioon, jossa myyjällä on kuluttaja-asiakkaita.

Yrityksille aiheutuvien hallinnollisten kustannusten vähentämiseksi sähköisten palveluiden osalta otetaan käyttöön erityisjärjestelmä, jossa myyjä voi hoitaa verotukseen liittyvät ilmoitus- ja maksuvelvoitteensa yhden jäsenvaltion verohallinnon kautta. Siten esimerkiksi Yhdysvalloissa asuva myyjä, joka myy sähköisiä tuotteita Suomessa olevalle kuluttajalle, on velvollinen maksamaan veroa myynnistä Suomeen meillä tuotteeseen sovellettavan verokannan mukaan. Jos myyjä on rekisteröitynyt erityisjärjestelmän sallimalla tavalla esimerkiksi Iso-Britanniaan, hän voi kuitenkin hoitaa verotukseen liittyvät velvoitteet yksinomaan siellä. Iso-

Britannia puolestaan tilittää veron edelleen Suomeen.

Uuden direktiivin mukaan myös yhteisön ulkopuolelta yhteisöön sijoittautuneille elinkeinonharjoittajille myydyt sähköiset tuotteet verotetaan kattavasti yhteisössä. Verotuspaikka on ostajan sijoittautumisvaltio, ja verovelvollinen on ostaja. Myyjän ei siten tarvitse rekisteröityä yhteisöön näistä myynneistä.

Sähköisten tuotteiden myynti yhteisön ulkopuolelle on uusien sääntöjen mukaan kaikilta osin vapautettu verosta. Yhteisöön sijoittautuneen myyjän toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneille kuluttajille myymien sähköisten tuotteiden verokohtelu säilyy ennallaan. Verotus tapahtuu aikaisempaan tapaan myyjän sijoittautumisvaltiossa.

Sähköisten tuotteiden myynti toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneille elinkeinonharjoittajille verotetaan kaikilta osin ostajan valtiossa, ja siihen sovelletaan käännettyä verovelvollisuutta.

Uuden direktiivin tavoitteena on tehdä mahdolliseksi yhteisön alueella kulutettavien sähköisten tuotteiden verotus yhteisössä. Lisäksi sillä on haluttu poistaa nykyisistä säännöksistä johtuva kilpailun vääristymä yhteisön ulkopuolelle ja yhteisöön sijoittautuneiden yritysten välillä. Sääöksillä pyritään lisäksi helpottamaan veronkantoa sähköisessä liiketoimintaympäristössä sekä yritysten että veroviranomaisten kanalta.

Uusi direktiivi koskee vain sähköisiä tuotteita. Niitä ovat kaupallisten radio- ja televisiolähetysten lisäksi eräät sähköisen verkon kautta

toimitettavat sähköiset palvelut, kuten atk-ohjelmat ja -pelit sekä erilaiset tieto-, kulttuuri- ja viihdepalvelut. Direktiivi ei koske sähköisen verkon kautta tilattuja, mutta fyysisesti toimitettuja tavaroita. Niiden verotus ei siten muutu tässä yhteydessä. Direktiivillä ei ole tarkoitus myöskään luoda uusia veroja eikä korotaa vanhoja.

Direktiivi on määräaikainen. Se on voimassa kolme vuotta, minkä jälkeen on tarkoitus antaa pysyvät säännökset. Direktiivi on pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä 1.7.2003.

Valiokunnan kuulemat asiantuntijatahot ovat kannattaneet direktiivin hyväksymistä, koska se sisältää selkeät ja neutraalit pelisäännöt yhteisön sisällä ja sen ulkopuolella toimivien yritysten välillä. Samalla myös yhteisön sisällä toimivien yritysten myynnit yhteisön ulkopuolelle tulevat olemaan direktiivin mukaan selkeästi verottomia.

Asiantuntijakuulemisessa on pidetty hyvänä myös sitä, että yhteisön ulkopuolisen myyjän tulee ilmoittautua vain yhteen jäsenvaltioon. Ilman erityisjärjestelmää tällainen myyjä joutuisi rekisteröitymään kaikkiin niihin jäsenvaltioihin, joihin se myy sähköisiä palveluitaan. Eri-tyisjärjestelmästä aiheutuvat hallinnolliset rasitteet saattavat tosin kasautua sellaisiin maihin, joiden kieli on valtakielenä maailmalla, esimerkiksi Iso-Britanniaan ja Irlantiin. Direktiivin väliaikaisuus antaa mahdollisuuden kerätä kokemuksia tältäkin osin. Lisäksi valiokunnan saaman selvityksen mukaan esimerkiksi Suomen verohallinnon tarkoituksena on tehdä suomen- ja ruotsinkielisten ohjeiden lisäksi myös englanninkielinen sovellus.

Myyjien rekisteröitymiseen liittyvää erityisjärjestelmää on pidetty hyvänä myös siksi, että siinä voidaan samalla harjoitella pienoismuodossa jäsenvaltioiden välisiä tilityksiä eli eräänlaista miniclearingia. Tämä on omiaan auttamaan ns. lopulliseen järjestelmään siirtymistä.

Asiantuntijakuulemisessa tuotiin esiin sähköisen kaupan valvontaongelmat. Suurin haaste järjestelmälle tulee olemaan rekisteröintien valvonta. Kansainvälisillä sopimuksilla ja muilla valvontatoimilla tulee kuitenkin pyrkiä siihen, ettei järjestelmään jää merkittäviä vuotokohtia, jotka heikentäisivät samoilla aloilla toimivien yritysten mahdollisuuksia tarjota palveluitaan. Valiokunta katsoo lisäksi, että velvoitteet tulee myös käytännössä säilyttää riittävän yksinkertaisina ja houkuttelevina, jotta niiden noudattaminen ei syrjäydy mutkikkuuden vuoksi. Jo nyt pidettiin hyvänä sitä, että kaikki arvonlisäverovelvolliset myyjät voivat antaa rekisteröinti- ja veroilmoitustietonsa sähköisesti.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa arvo- teltiin myös ehdotettujen säännösten vaikealu- kuisuutta. Veronmaksajien oikeusturvan kan- nalta pidettiin tärkeänä sitä, että noudatettavat säännökset ovat selkeitä ja ymmärrettäviä. Va- liokunta yhtyy tähän käsitykseen, mutta pitää hyvänä toisaalta sitä, että ehdotetut säännökset ovat helposti irrotettavissa, jos direktiiviä ei jat- keta tässä muodossa kolmen vuoden kuluttua.

Ahvenanmaan maakunta on omalta osaltaan esittänyt, että se jätettäisiin kokeilun ulkopuolel- le. Samalla se on edellyttänyt, ettei ehdotukses- ta aiheudu lisää rajanveto-ongelmia Ahvenan- maan kanssa käytävään kauppaan. Valiokunta toteaa, että Ahvenanmaan erityisasemaa on py- ritty ottamaan huomioon esityksessä ja katsoo, ettei esitystä ole aiheellista muuttaa tältä osin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokun- ta kunnioittavasti ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvät la-
kiehdotukset hyväksytään muuttamatto-
mina.*

VaVM 16/2002 vp — HE 125/2002 vp

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	vjäs.	Kari Kantalainen /kok
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk		Juha Karpio /kok
	Timo Ihamäki /kok (osittain)		Riitta Korhonen /kok (osittain)
	Tuija Nurmi /kok		Mikko Kuoppa /vas
	Virpa Puisto /sd		Hannes Manninen /kesk
	Matti Saarinen /sd		Pirkko Peltomo /sd
	Sakari Smeds /kd		Iivo Polvi /vas
	Irja Tulonen /kok (osittain)		Anu Vehviläinen /kesk
	Marja-Liisa Tykkyläinen /sd		Ulla-Maj Wideroos /r.
	Jukka Vihriälä /kesk		

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.